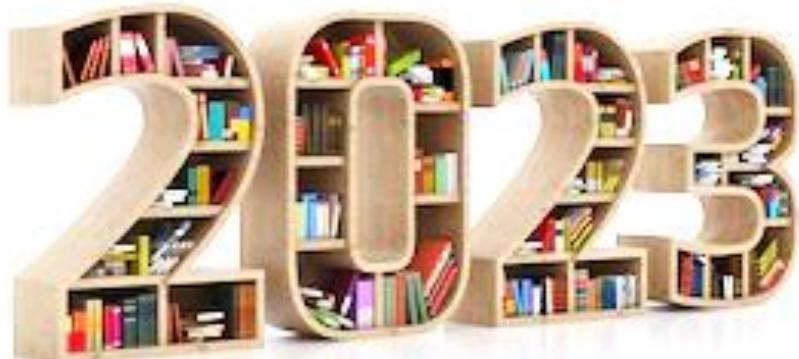

PROGRAM RADA

ZA 2023.

Bjelovar, prosinac 2022.

SADRŽAJ

UVOD	2
1. OPĆI PODATCI O KNJIŽNICI	3
2. PROGRAMSKI TEMELJNI AKTI I DOKUMENTI	4
3. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI	5
4. USTROJSTVO, PROSTOR I OPREMA	7
4.1. NABAVA RAČUNALNE OPREME, USLUGA I PROGRAMA	9
5. DJELATNICI I STRUČNA USAVRŠAVANJA	9
6. IZVORI FINANCIRANJA	10
7. RAD S KORISNICIMA	11
8. PROGRAMSKA DJELATNOST U 2023.	12
8.1. STRUČNO – KNJIŽNIČARSKI POSLOVI	12
8.1.1. NABAVA I OBRADA KNJIŽNIČNE GRAĐE	12
8.1.2. RAD S KNJIŽNIČNOM GRAĐOM	14
8.1.3. KORIŠTENJE KNJIŽNIČNE GRAĐE	14
8.2. KNJIŽNIČNE USLUGE I PROGRAMI.....	16
8.2.1. INFORMATIVNA I PROMOTIVNA DJELATNOST	16
8.2.2. KULTURNA, OBRAZOVNA I JAVNA DJELATNOST	18
8.2.2.1. PROGRAMI ZA DJECU	18
8.2.2.2. PROGRAMI ZA ODRASLE	25
8.2.3. BIBLOBUSNA SLUŽBA	29
8.2.4. PODRUČNA KNJIŽNICA NOVA RAČA	31
9. DJELATNOST ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE	32
10. SURADNJE I PARTNERSTVA	33
11. ZAKLJUČAK	34

UVOD

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ (u dalnjem tekstu Knjižnica) najstarija je kulturna ustanova grada Bjelovara i jedna od najstarijih knjižnica u Hrvatskoj koja se temelji na čitaonici čitaoničkog društva *Cassino-Verein Belowar* iz 1832. godine. Od 1946. godine, osnovana kao narodna knjižnica od Općine Bjelovar, nastavlja bogatu tradiciju javnih čitaonica i knjižnica grada Bjelovara.

Knjižnica je najveća kulturna institucija grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije na čijem području djeluje i kao matična knjižnica propisana od Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Ona je za veliki dio stanovnika Bjelovara i okolice glavni izvor informacija i znanja te raznih čitateljskih materijala za edukativne i rekreativne svrhe.

„Narodna knjižnica kao mjesni prilaz znanju osigurava osnovne uvjete za cjeloživotno učenje, neovisno odlučivanje i kulturni razvitak pojedinca i društvenih skupina.“

(IFLA-in / UNESCO-v Manifest za narodne knjižnice, 1994.)

Cjelokupno djelovanje Knjižnice usmjereni je na pružanje provjerениh usluga i programa i uvođenje novih u skladu s društvenim i tehnološkim promjenama s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara te njegove bliže i šire okolice, bez obzira na dob, spol, nacionalnu pripadnost, rasu, vjersko ili političko uvjerenje, u različitim oblicima i na razne načine. Knjižnica nastoji pridonijeti ukupnom obrazovnom i kulturnom razvoju zajednice i biti potpora korisnicima u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju, a naročita pažnja posvećuje se posebnim i marginaliziranim skupinama korisnika kako bi im se olakšalo uključivanje u društvo. Čuvanje vrijednosti hrvatske kulture, posebno zavičajne baštine, kao i promicanje multikulturalnosti važnije su zadaće Knjižnice.

1. OPĆI PODATCI O KNJIŽNICI

NAZIV	Narodna knjižnica „Petar Preradović“
LOGO	
OSNIVAČ I VLASNIK	Grad Bjelovar
OSNIVAČKA PRAVA	<i>Odluka o preuzimanju osnivačkih prava Bjelovarsko-bilogorske županije nad Narodnom knjižnicom „Petar Preradović“ Bjelovar, KLASA: 612-04/97-01/1, URBROJ: 2103/01-02-98-4 od 21. svibnja 1998.</i>
SJEDIŠTE	Trg Eugena Kvaternika 11, 43000 Bjelovar
MATIČNI BROJ	3316726
OIB	47706780642
UPISNIK KNJIŽNICA	K-27/3
NKD	92511
IBAN	HR2524020061100000336
TELEFON/TELEFAKS	043/243 - 624
E – POŠTA	info@knjiznica-bjelovar.hr
MREŽNA STRANICA	https://knjiznica-bjelovar.hr/
FACEBOOK	https://www.facebook.com/nkppBj/
TWITTER	https://twitter.com/KnjiznicaBi/
INSTAGRAM	https://www.instagram.com/knjiznica.bjelovar/

2. PROGRAMSKI TEMELJNI AKTI I DOKUMENTI

Program rada Knjižnice za 2023. godinu temelji se na:

- Ustavu Republike Hrvatske
- Zakonu o knjižnicama (NN 17/2019 i 98/2019) i
 - podzakonskim aktima Hrvatskog knjižničnog vijeća
- Standardu za narodne knjižnice u RH (NN 103/2021).
- IFLA/UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice 2022.
- IFLA-inim Smjernicama za narodne knjižnice i pratećim smjernicama za pojedine korisničke skupine i usluge u narodnim knjižnicama
- IFLA-inom manifestu o Internetu
- ostalim stručnim, hrvatskim i međunarodnim dokumentima
- Nacionalnoj strategiji za poticanje čitanja
- Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
- UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta
- Zakon o autorskim i srodnim pravima (NN 111/21)
- Zakon o volonterstvu (NN 58/07, 22/13, 84/21)
- Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18)
- Zakon o pristupačnosti mrežnih stranica i programske rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (NN 17/2019)
- prijedlozima programa rada pojedinih odjela i službi (Dječji odjel, Odjel za odrasle, Studijski odjel, Služba za nabavu i obradu knjižnične građe, Bibliobusna služba, Županijska matična razvojna služba) i Područne knjižnice Nova Rača
- Programu javnih potreba u kulturi Grada Bjelovara za 2023. godinu
- Strateškom planu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.

Polazeći od navedenih dokumenata uloga Knjižnice je omogućiti korisnicima slobodan pristup nacionalnim i svjetskim kulturnim i intelektualnim dobrima te podupirati formalno i cjeloživotno obrazovanje kao i razvijati sve vrste pismenosti. Knjižnica će osigurati odgovarajuće prostorne uvjete i opremu, a usluge i programe provodit će kompetentni djelatnici. Svojim djelovanjem Knjižnica će, kao nositelj razvoja knjižničarskog sustava u lokalnoj sredini, doprinositi poboljšanju kvalitete života stanovnika grada i županije i biti važan čimbenik društvenog i gospodarskog razvoja lokalne zajednice i društva u cijelini. Temeljne zadaće Knjižnice su nabava, stručna obrada, čuvanje i davanje na korištenje knjižnične građe, poticanje i širenje čitanja, opće pismenosti i kulture te osiguravanje neometanog pristupa knjižničnoj građi radi zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreativskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara i Bjelovarsko - bilogorske županije.

3. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI

VIZIJA

Knjižnica je prepoznatljivo mjesto u svojoj zajednici kao izvorište znanja, središte kulture i pismenosti i susretište stanovnika. Sustavno odgovara na potrebe i zahtjeve korisnika i posjetitelja i omogućava slobodan pristup informacijama i znanju. Pridonosi ukupnom obrazovnom i kulturnom razvoju zajednice i svakog pojedinca. Poželjan je suradnik i partner poznat po izvrsnosti usluga i programa koje provode kompetentni djelatnici. Štiti interese korisnika, djelatnika, suradnika i osnivača.

„Narodna knjižnica „Petar Preradović“ je prepoznatljiv kulturni centar zajednice.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.)

MISIJA

Ukupno djelovanje Knjižnice usmjeriti na pružanje provjerenih usluga i programa kao i uvoditi nove s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreativskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara i šire okolice bez obzira na dob, spol, sposobnosti, nacionalnu pripadnost, rasu, vjersko ili političko uvjerenje. Promicati inkluzivnost i multikulturalnost te vrijednosti hrvatske i zavičajne kulture baštine.

„Podupirati potencijale pojedinaca i društveni razvoj poticanjem znanja, kulture čitanja, inovativnosti i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.)

CILJEVI

- kontinuirano podizati razinu u obavljanju temeljnih poslova Knjižnice
- izgrađivati kvalitetan fond bez cenzure i pritisaka
- razvijati čitateljske navike kod djece od rane dobi i tijekom formativnih godina, te njegovati kulturu čitanja u svim ostalim životnim razdobljima
- biti potpora formalnom i cjeloživotnom obrazovanju
- širiti krug korisnika i mrežu ogrankova
- jačati vezu korisnika i Knjižnice
- povećati prepoznatljivost Knjižnice u javnosti
- podržavati opće kulturne standarde
- sudjelovati u stvaranju kulturnog identiteta na razini grada i šire
- promicati svijest o kulturnom i posebice zavičajnom nasljeđu
- promicati svijest o *zelenom i održivom razvoju*
- osigurati odgovarajuće prostorne uvjete

- osigurati odgovarajuću opremljenost i nove informacijsko-komunikacijske tehnologije
- promicati umjetnost, znanstvena i druga postignuća
- stvarati tim kompetentnih, entuzijastičnih i zadovoljnih djelatnika koji su nositelji svih knjižničnih aktivnosti.

U skladu s istaknutom vizijom, misijom i ciljevima Knjižnica će nastaviti svoje aktivnosti, ali se i permanentno unaprjeđivati na područjima: nabave knjižnične građe i izgradnji kvalitetnog fonda i raznovrsnih zbirki u kojima će se ogledati multikulturalnost i socijalna uključivost, stručnoj obradi građe, čuvanju i davanju na korištenje, mjerama zaštite knjižnične građe kao kulturnog dobra, razvijanju informativno-referalne službe i međuknjižnične posudbe te protoku informacija i pomoći korisnicima kod traženja odgovarajuće građe. Važna područja na kojima će Knjižnica nastaviti djelovati su pedagoško – animatorski rad s djecom od rane, predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske dobi do studenata, razvijanje prijateljskih i povjerljivih usluga za odrasle korisnike s posebnom pažnjom na korisnike treće životne dobi te drugih marginaliziranih skupina kao što su osobe s invaliditetom i socijalno ugroženi građani te razvijanje i njegovanje kulture čitanja u zajednici. Knjižnica će voditi dokumentaciju o građi i korisnicima u skladu sa pripadajućim zakonima.

U *Strateškom planu* Knjižnice pored misije i vizije istaknute su glavne strateške smjernice: pružanje izvrsnih knjižničnih usluga (*Knjižnica uvijek i za sve!*), poticanje čitalačke kulture (*Čitanjem rastem*), centar razvoja zajednice (*Knjižnica u centru*) i stalni rad na unaprjeđivanju knjižničnog poslovanja u korist zajednice u kojoj djeluje (*Jača knjižnica za snažniju zajednicu*).

Ostvarivat će suradničke i partnerske odnose s ustanovama na lokalnoj i državnoj razini iz sektora kulture, zatim s odgojno-obrazovnim ustanovama s područja grada, okolice i županije te ostalim zainteresiranim ustanovama, organizacijama, poduzećima, udrugama, društvima i pojedincima.

Knjižnica će raditi na razvijanju mreže knjižničnih jedinica na lokalnoj razini pri tome vodeći računa o interesima korisnika te demografskim, socijalnim i gospodarskim čimbenicima. Županijska matična razvojna služba će u suradnji s Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske, Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, Hrvatskim knjižničnim vijećem i stručnim tijelima Hrvatskog knjižničarskog društva razvijati mrežu knjižnica i knjižničarsku struku na lokalnoj i državnoj razini.

4. USTROJSTVO, PROSTOR I OPREMA

Knjižnica će svoju djelatnost obavljati u sklopu svojih odjela i službi na više lokacija. U zgradi u samom središtu grada na Trgu Eugena Kvaternika 11 na ukupno 1080m² smješteni su:

- ***Služba za administrativno-računovodstvene i tehničke poslove*** (Tajništvo)
- ***Služba za nabavu i obradu knjižnične građe***
- ***Čitaonica tiska***
- ***Odjel za odrasle***
- ***Studijski odjel***
- ***Županijska matična razvojna služba***

Knjižnica djeluje i u nekoliko dislociranih objekata:

- ***Dječji odjel i Igraonica*** na Šetalištu dr. Ivše Lebovića 9 na 350m² u povijesnoj zgradи nekadašnje čitaonice *Cassino-Verein Belowar*.
- ***Bibliobusna služba*** u iznajmljenom prostoru na Radićevom trgu (90m²).
- ***Područna knjižnica Nova Rača*** u zgradi Općine Nova Rača.
- ***Knjižni stacionar Doma umirovljenika*** u Domu za starije i nemoćne Bjelovar u ulici Vlahe Paljetka.

Knjižnici nedostaje prostor za odlaganje knjižnične građe i multifunkcionalna dvorana za potrebe kulturnih i javnih događanja te bi se trebalo pristupiti rješavanju prostornog problema Knjižnice. Knjižna građa najvećeg odjela Knjižnice, Odjela za odrasle, smještena je na pet lokacija: slobodan pristup za korisnike i četiri spremišta. Rascjepkavanjem knjiga u više spremišta gubi se preglednost fonda, otežan je pristup građi te postupak revizije fonda i otpisa građe. Spremište u podrumu (S4) nije odgovarajuće za dugotrajni smještaj knjiga zbog visoke razine vlage koja trajno oštećuje knjižnu građu koja je tamo pohranjena. Cilj je imati jedno veće spremište odgovarajućih uvjeta za čuvanje knjižnične građe. Dječji odjel uopće nema spremište pa se za tu svrhu koriste gornje police u slobodnom pristupu, što ne odgovara standardu za dječje odjele narodnih knjižnica. Koliko je stanje alarmantno pokazuje činjenica da su sve police za pohranu knjižne građe, kako one u slobodnom pristupu tako i one koje se koriste kao spremište, maksimalno popunjene što otežava manipulaciju knjižnom građom te nema mjesta za odlaganje nove građe, koju smo dužni sustavno nabavljati. Dugoročno rješenje problema je dogradnja i rekonstrukcija postojeće knjižnične zgrade na Trgu Eugena Kvaternika 11 na temelju elaborata koji bi jasno utvrdio prostorne i funkcionalne potrebe Knjižnice i zajednice u narednim godinama. Time bi se riješio gorući problem nedostatka spremišta te omogućilo uvođenje novih knjižničnih usluga i programa prema filozofiji 'trećeg životnog

prostora' kojemu streme knjižnice 21. stoljeća. Problem prekobrojne građe mogao bi se riješiti i otvaranjem ogrankaka Knjižnice ili knjižničnih stacionara, posebice na sjevernom i južnom dijelu grada, gdje se širi nastanjeno područje i raste broj stanovnika mladih obitelji s djecom koji su od Knjižnice udaljeni više od 2 km. Knjižnica bi na taj način rasteretila police, a građanima tog dijela grada bila bi dostupnija knjižnična građa kao i njezine usluge i programi. Ono što je Knjižnica bez ikakvih većih zahvata i ulaganja mogla napraviti kako bi oslobodila dio polica za smještaj nove građe provedba je opsežnijeg otpisa građe, koja je započela još u 2021. i nastavila se tijekom cijele 2022., a kako postupak još nije gotov nastavit će se i tijekom iduće godine. Takav otpis veće količine građe radi kriterija manjka prostora za odlaganje građe na police nije u skladu sa Standardom, pa je za tu svrhu zatražena i dobivena dozvola od savjetnice za narodne knjižnice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

U 2021. godini Knjižnica je sklopila ***Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskog socijalnog fonda u sklopu programa 2014-2020 UP.02.1.1.15.0072*** za dvogodišnji projekt ***Moja putujuća knjižnica*** u sklopu kojeg će se nabaviti novo bibliobusno vozilo u vrijednosti 1. 282.600,00 kuna. U srpnju 2022., nakon provedene javne nabave, potpisana je ugovor s izvođačem radova *Autobus d.o.o. Iveco Bus* koji je prema ugovoru dužan isporučiti potpuno opremljeno vozilo za potrebe bibliobusne službe Knjižnice u svibnju 2023., nakon čega slijedi završna faza projekta *Moja putujuća knjižnica* do listopada 2023.

Zgrada na Šetalištu dr. Ivše Lebovića 9 u kojoj je smješten Dječji odjel i igraonica izgrađena je 1836. godine. Zgrada je od tada više puta obnavljana, a posljednji radovi bili su prije dvadesetak godina i uključivali su promjenu crijeva na krovu, sanaciju vlage u vanjskim temeljima i obnovu fasade. Obzirom trenutno stanje zgrade ne zadovoljava kriterije energetske učinkovitosti, potrebna je energetska obnova kojom bi se dostigli njezini standardi. U 2023. godini planira se napraviti elaborat energetske obnove te zgrade kako bi projekt bio spremna kada se otvore odgovarajući javni natječaji.

Investicijsko ulaganje potrebno je i na matičnoj zgradbi Knjižnice na Kvaternikovu trgu za potrebe servisiranja vanjske stolarije koja je dotrajala, za soboslikarske radove (primarno hodnika i korisničkih prostora), a potrebno je renovirati i sjenicu u dvorištu Knjižnice koja je dotrajala pod utjecajem vremenskih prilika i vandalizma u noćnim satima.

4.1. NABAVA RAČUNALNE OPREME, USLUGA I PROGRAMA

Redovnim godišnjim obnavljanjem opreme za Knjižnicu je u 2023. godini potrebno nabaviti tri stolna računala (Služba nabave i obrade, Zavičajna zbirka), tri monitora, dva prijenosna računala, jedan PlayStation 5 s pripadajućim igrama, televizor za novouređeni višefunkcionalni prostor, tri mikrofona bubice za kvalitetnije i jednostavnije održavanje književnih susreta i predavanja i 4port USB HAB za lakše povezivanje opreme. Obuhvat nabave ovisit će o finansijskoj potpori Ministarstva kulture i medija i osnivača Grada Bjelovara.

U programu za knjižnično poslovanje *Metel* potrebno je ažurirati baze korisnika (provjeriti unesene podatke, aktivne/neaktivne) za potrebe statistike i ažurirati baze autora (povezati pravo ime s pseudonimom da bude vidljivo u online katalogu).

Isporukom novog bibliobusa bit će potrebno uspostaviti komunikaciju sa serverom, odnosno osposobiti mobilni Internet kako bi posudba i povrat građe na terenu tekao neometano.

Nabava i posudba e-knjiga jedan je od prioriteta Knjižnice, stoga će se u 2023. pristupiti rješavanju problema koji je onemogućio da Knjižnica još uvijek ne može pružati ovu vrstu usluge svojim korisnicima.

Obzirom knjižnični program *Metel* već duže vrijeme ne zadovoljava potrebe Knjižnice, a ustvrdilo se da ne zadovoljava niti sve zakonske norme, Knjižnica planira napraviti temeljitu analizu potreba kao i finansijski okvir s kojim bi se osigurali uvjeti prelaska na novi, adekvatniji knjižnični program.

Djelatnici Knjižnice i njezini korisnici i posjetitelji će se odgovorno odnositi prema prostoru, namještaju i ostaloj opremi.

5. DJELATNICI I STRUČNA USAVRŠAVANJA

Djelatnici su vrijedan resurs bez kojih se ne bi mogao neometano odvijati rad Knjižnice. U realizaciji poslova i aktivnosti Knjižnice u 2023. godini sudjelovat će ukupno dvadeset i sedam djelatnika od čega je dvadeset i jedno stručno osoblje. Dvoje djelatnika, diplomirani knjižničar i ekonomista zaposleni su na određeno vrijeme za potrebe provedbe dvogodišnjeg projekta *Moja putujuća knjižnica*. U skladu s finansijskim mogućnostima planira se zaprimiti

jedna osoba na stručno usavršavanje bez zasnivanja radnog odnosa, a tijekom ljetnih mjeseci kada djelatnici koriste godišnje odmore, angažirao bi se student. Volonteri u Knjižnici odraduju one poslove za koje knjižničari nemaju kompetencije, a korisnici su iskazali potrebu za njima. Najviše takvih volontera je na Dječjem odjelu gdje vode besplatne instrukcije iz matematike, hrvatskog, engleskog i njemačkog jezika i drugih nastavnih predmeta za koje korisnici iskažu interes. Volonteri su uključeni i u pružanje usluga za djecu s teškoćama u čitanju (*Slušam Govorim Čitam*), u programu usvajanja vještine znakovnog jezika (*Govorimo znakovni*) te čitaju hospitaliziranoj djeci u bjelovarskoj Općoj bolnici. Na Odjelu za odrasle volontira osoba s *Down sindromom* koja obavlja jednostavne manipulativne poslove kao što je omatanje knjiga, sudjeluje u pripremi radionica i sl. što je jedan od dokaza usmjerenosti Knjižnice prema inkluzivnoj ustanovi. Svi koji rade u Knjižnici svojim radom i zalaganjem doprinose jačanju ustanove koja stremi biti nezaobilazna kulturna, obrazovna i društvena točka grada Bjelovara.

Knjižnica će motivirati i podupirati djelatnike na stalno stručno usavršavanje kako bi bili spremni odraditi sve vrste poslova i odgovoriti na zahtjeve i potrebe korisnika u novom okruženju (Centar za stalno stručno usavršavanje NSK, Erasmus+, međunarodni, državni, županijski i lokalni stručni skupovi, seminari radionice, predavanja...). Nakon povratka sa stručnog usavršavanja obavezno je prenošenje informacija svim stručnim djelatnicima Knjižnice u usmenom ili pisanim obliku. Poticat će se stručne djelatnike da i sami drže predavanja i radionice, posebno s primjerima dobre prakse.

Stručno vijeće Knjižnice sastavljeno od stručnih djelatnika redovito će se sastajati i raspravljati o važnim temama vezanim uz unaprjeđenje struke i rada, a na stručnom razvoju aktivno će raditi i Razvojni tim Knjižnice.

6. IZVORI FINANCIRANJA

Financijska sredstva za plaće djelatnika, materijalne troškove i kupnju knjiga planiraju se dobiti od osnivača - Grada Bjelovara. Sljedeća značajnija financijska sredstva očekuju se od Ministarstva kulture i medija RH koja se ostvaruju putem javnog natječaja te će se na taj način osigurati neometano obavljanje knjižnične djelatnosti, kupnja knjižnične građe i realizacija većih programa i projekata. Obzirom da Knjižnica ima funkciju županijske matične knjižnice i da u njezinom sastavu djeluju Područna knjižnica Nova Rača i Bibliobusna služba koja pokriva

veliki dio županije, očekuju se namjenski određena sredstva i od Bjelovarsko-bilogorske županije. Dio aktivnosti i programa Knjižnica će financirati iz vlastitih sredstava, a dio će se namicati preko projekata, iz donacija i od sponzora.

7. RAD S KORISNICIMA

Jedna od glavnih zadaća narodnih knjižnica jest zadovoljiti informacijske, obrazovne, kulturne i rekreacijske potrebe svih građana na području svoga djelovanja te promicati čitanje i druge kulturne aktivnosti u cilju unaprjeđivanja obrazovnog i kulturnog života zajednice. Knjižnica će nastojati potrebe korisnika zadovoljavati nabavom knjižnične građe prema iskazanim potrebama i željama korisnika te prema definiranim kriterijima za izgradnju kvalitetnog fonda, organizacijom kulturnih, obrazovnih i javnih programa, suradnjom sa srodnim ustanovama i drugim zainteresiranim, kako na lokalnoj tako i na državnoj razini, organiziranjem zajedničkih programa, a sve s ciljem promicanja pismenosti i čitanja u svim životnim dobima radi obrazovanja, formalnog, neformalnog i informalnog i zadovoljavanja rekreativnih potreba svojih korisnika te razvijanja knjižnične i opće kulture u svojoj zajednici.

Rad s korisnicima je primarna djelatnost. Obuhvaća učlanjivanje, posudbu, povrat, rezervaciju i međuknjižničnu posudbu knjižnične građe, slanje opomena, odgovaranje na informacijske upite, upućivanje korisnika u korištenje fonda i pronalazak informacija samostalno, briga o ažuriranju i arhiviranju baze korisnika, izrada iskaznica, uvezivanje ocjenskih radova korisnika i dr., kopiranje i skeniranje, promicanje čitatelske kulture, vođenje kulturno animacijskih programa, promicanje informacijske i informatičke pismenosti, izrada tematskih izložbi i prinovljenih naslova.

Knjižnične aktivnosti namijenjene korisnicima bit će usmjerenе prema filozofiji knjižnice kao trećeg životnog prostora. Korisnicima će se omogućavati korištenje Knjižnice u skladu s *Pravilnikom o načinu i uvjetima korištenja knjižnične građe i usluga u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar*. Knjižnica će biti na raspolaganju korisnicima i njihovim potrebama, kako u fizičkom prostoru tako i virtualno putem službene mrežne stranice i društvenih mreža Knjižnice.

8. PROGRAMSKA DJELATNOST U 2023.

8.1. STRUČNI KNJIŽNIČARSKI POSLOVI

8.1.1. NABAVA I OBRADA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Nabava knjižnične građe temeljna je zadaća svake knjižnice. Knjižnica kao kulturno, informacijsko, obrazovno, multimedijalno, komunikacijsko i društveno središte grada Bjelovara i Bjelovarsko - bilogorske županije treba u svom fondu imati raznovrsnu građu. Zadovoljavanje potreba građana za različitim oblicima građe i izvorima informacija te pružanje kvalitetnih usluga s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreativskih potreba građana jedan je i od glavnih strateških ciljeva Knjižnice. Usluga će se, između ostalog, ostvariti redovitom i pravodobnom nabavom i obradom knjižnične građe.

Knjižnica će u 2023. godini nastaviti izgrađivati i razvijati svoj fond nabavljujući novu građu, ali i izlučujući i otpisujući zastarjelu, uništenu, otuđenu ili oštećenu građu. Nabava nove građe, kao i otpis neaktualne, temelji se na stručnim procjenama, a u skladu je s važećim zakonima i propisima (*Standardi za narodne knjižnice u RH, NN 103/21., Pravilnik o reviziji i otpisu knjižnične građe, NN 21/02.*).

Nabava građe dinamičan je i kontinuirani proces koji se planira i izvršava ovisno o raspoloživosti finansijskih sredstava. Sredstva za nabavu osiguravaju se kroz proračunska sredstva Grada Bjelovara kao osnivača te kroz sredstva Ministarstva kulture i medija. Najveći dio knjižnične građe Knjižnica nabavlja kupnjom, dio građe osigurava se putem otkupa Ministarstva kulture i medija, a jedan dio Knjižnica prima kroz darove fizičkih osoba te kao obvezni županijski primjerak.

Nabava knjižnične građe provodit će se na temelju *Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj* (NN 103/2021), prema *Smjernicama za nabavu Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, Strateškom planu Knjižnice 2022. – 2027. , Planu nabave za nadolazeću godinu te na temelju analize posudbe i praćenja trendova.*

Knjižnica planira u 2023. godini nabaviti oko 6000 jedinica knjižnične građe i težit će zadovoljavanju *Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj* (NN 103/2021) prema kojem, u pravilu, knjižnični fond županijske matične knjižnice treba imati 55% beletristike i 45% stručne, znanstvene i popularno znanstvene literature, od koje najmanje 1% čini referentna građa. U odnosu na dobnu strukturu korisnika, ukupan fond narodne knjižnice

treba sadržavati najmanje 25% knjižne građe za djecu i mlade. Fond će se nastaviti popunjavati građom na stranim jezicima koja može činiti do 10 % ukupnog knjižničnog fonda, a za zbirku serijskih publikacija obnovit će se dosadašnje preplate. Novi naslovi serijskih publikacija naručivat će se prema potrebi.

Prilikom razvoja i popunjavanja fonda Knjižnica vodi brigu i o ranjivim i marginaliziranim skupinama korisnika. Stoga će pružati usluge za slijepe i slabovidne osobe, disleksične osobe i ostale osobe koje ne mogu čitati standardni tisk pa će se nastaviti nadopunjavati zbirka zvučnih knjiga, knjiga na *Brailleovom* pismu i štiva laganog za čitanje. Knjižnična građa koja ulazi u *Zbirku za slijepe i slabovidne* se preuzima preko sustava Hrvatske knjižnice za slijepe Zagreb i snima na CD-e na Odjelu za odrasle, a tu se i obrađuje. U idućoj godini u planu je preuzeti 240 zvučnih knjiga. Preuzimanje je regulirano Ugovorom.

Na Studijskom odjelu nabavlja se i provodi obrada stručnih časopisa, obrada knjižnične građe za *Zavičajnu zbirku* te obrada obaveznog primjerka. Na Studijskom odjelu i Odjelu za odrasle nastaviti će s predmetnom obradom fonda omeđenih publikacija koje nisu predmetno obrađene.

Nastaviti će se i s popunjavanjem zbirke igračaka na Dječjem odjelu, u Područnoj knjižnici Nova Rača, u Pokretnoj knjižnici te zbirka društvenih igara na Odjelu za odrasle.

U 2023. godini planirana je nabava e-knjiga kako bi se povećala dostupnost građe u drugim formatima. Prema strateškim ciljevima Knjižnica teži izgraditi fond u skladu s potrebama naših korisnika te im omogućiti dostupnost traženih naslova u različitim oblicima.

Nadopunjavat će se i glazbena zbirka, zbirka DVD filmova obrazovnog karaktera i ekraniziranih literarnih djela za Zavičajnu zbirku.

Knjižnični će se fond razvijati i nadopunjavati u smjeru podrške razvoju poduzetništva i formalnog obrazovanja kako bi građani mogli dobiti ažurirane informacije, a studenti imati pristup aktualnoj ispitnoj literaturi.

Sva nabavljena građa će se stručno obrađivati u skladu s propisanim pravilima i normama. Formirati će se autorski, naslovni i predmetni katalozi za interno korištenje te online katalog za korisnike. Za potrebe kataloga obavljati će se računalni unos podataka o građi te

ažuriranje kataložne baze podataka. Knjižnična građa će se redovito izlučivati s ciljem održavanja fonda. Revizija knjižnične građe odvijat će se prema propisanim zakonskim aktima.

8.1.2. RAD S KNJIŽNIČNOM GRAĐOM

Rad s knjižničnom građom obuhvaća niz manipulativnih poslova kao što su posudba, povrat, rezervacija, slanje opomena, smještaj i nadzor građe u otvorenom i zatvorenom pristupu. Oštećena građa će se popravljati, a sve knjige umotavati u prozirnu foliju. Vodit će se dnevna, mjesecačna i godišnja statistika posudbe, povrata i korištenja knjižnične građe. Odjel za odrasle će i dalje koordinirati i voditi statistiku međuknjnične posudbe za cijelu knjižnicu.

Na Dječjem odjelu i Odjelu za odrasle beletristička djela će se nastaviti žanrovske označavati na knjigama i u online katalogu.

Pripremit će se prijedlog za otpis knjižnične građe prema kriterijima za otpis, koji se tijekom godine redovito provodi, a osim izlučivanja građe iz fonda uključuje i evidentiranje na knjigama, u računalu, kataložnim listićima i knjigama inventara.

Planira se uvesti novo polje za pisanje tagova kod umjetničkih djela u programu *Metel* prema primjeru Knjižnice grada Zagreba koje već imaju razrađen sustav.

Postoji potreba za presigniranjem pojedinih skupina a plan je tijekom 2023. napraviti:

- 94 (POVIJEST) - usklađivanje signatura, odnosno zamjena starih s novima.
- 886 (JUGOSLAVENSKA KNJIŽEVNOST) - usklađivanje signatura za jugoslavensku književnost. U S1 spremištu dio tih knjiga je izdvojen, ali dio knjiga sa starom signaturom je u nekim drugim književnostima s prostora bivše Jugoslavije pa ih treba premjestiti na odgovarajuću lokaciju.
- presignirati znanstvenu fantastiku i tako ju odvojiti na epsku i znanstvenu fantastiku

Knjižnica će nastaviti brinuti o posebnim zbirkama:

- **ZAVIČAJNA ZBIRKA *Bjelovarijana*** je zavičajna zbirka Knjižnice koja sakuplja, obrađuje, čuva, daje na korištenje i prezentira tiskanu ili na drugi način umnoženu građu o zavičaju. Zbirka pokriva područje Bjelovarsko-bilogorske županije, s posebnim naglaskom na Grad Bjelovar i pripadajuća naselja i općine. Izuzetak je povjesna građa koja pokriva šire područje, jer su gradovi Križevci, Đurđevac, Koprivnica, Virovitica u prošlosti bili vezani s Bjelovarom. U 2023. nastavit će se s prikupljanjem i obradom ove vrijedne građe i to:
 - građe koja govori o zavičaju i njenim građanima, a objavljena je bilo gdje u svijetu
 - publikacije građana zavičaja objavljene bilo gdje u svijetu
 - građe nastale, objavljene i tiskane na teritoriju zavičaja do 1945.

- posebno će se pratiti zavičajna periodika i popunjavati brojevima kojih za sada nema u fondu zbirke
 - pored redovne obrade sve građe, analitički će se obraditi važniji zavičajni časopisi te godišnjaci i zbornici (Bjelovarski učitelj, Pučki kalendar, Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Zbornik Janković te ostali novoizšli zbornici)
 - nastavit će se s obradom plakata
 - redovno će se ažurirati *Bjelovariana* na mrežnim stranicama
 - redovito će se nadopunjavati autorska baza podataka
 - prijava na portal eKultura (<https://ekultura.hr/>) koji je središnje mrežno mjesto koje osigurava pristup i pretraživanje postojećih digitalnih zbirki kulturne baštine Republike Hrvatske. Zbirke predstavljene na portalu pohranjene su u baštinskim ustanovama na području Republike Hrvatske koje o njima stručno skrbe.
 - izrada baze podataka na portalu Topoteka (<https://www.topotek.at/hr/>).
- **ZBIRKA STRUČNIH ČASOPISA** - nastavak rada na izgradnji zbirke stručnih časopisa na Studijskom odjelu, a to obuhvaća odabir časopisa koji bi ušli u fond zbirke, obrada, katalogizacija i predmetizacija građe, ali i praćenje te ažuriranje stanja preplate za periodiku. Provodi se i izdvajanje serijskih publikacija za uvezivanje.
 - **ZBIRKA ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE**- nastavak rada na izgradnji zbirke koja se popunjava prema potrebama i interesima članova Udruge slijepih Bjelovar, ali i potrebama ostalih osoba koje ne mogu čitati standardni tisk. To obuhvaća preuzimanje zvučnih naslova, snimanje na CD te slanje popisa novih naslova zvučnih knjiga Udrudi. Obrada i katalogizacija građe obavlja se na Odjelu za odrasle, kao i dodavanje oznaka žanra.
 - **ZBIRKE IGRAČAKA I DRUŠTVENIH IGARA**- na Dječjem odjelu i igraonici, Odjelu za odrasle, Područnoj knjižnici i u Bibliobusu nalaze se zbirke igračaka i društvenih igara koje služe za korištenje u prostoru Knjižnice. Na Dječjem odjelu nalazi se i Igroteka iz koje je moguće posuditi. U 2023. planira se povećati omjer unutar zbirke u korist Igroteke.

Knjižničari će nastaviti pratiti potrebe i želje korisnika te sudjelovati u radu Komisije za nabavu knjižnične građe s ciljem izgradnje kvalitetnog fonda prema mjeri korisnika.

8.1.3. KORIŠTENJE KNJIŽNIČNE GRAĐE

Korištenje građe regulirano je posebnim pravilnikom. Pravo korištenja građe i usluga Knjižnice imaju svi stalni i privremeni stanovnici grada i okolice pod istim uvjetima. Mora se omogućiti svim korisnicima neometan pristup knjižničnoj građi. Informacije o građi dostupne su preko informacijsko-referalnih knjižničnih usluga, online kataloga i informacijskih pomagala Knjižnice.

U narednom periodu Knjižnica planira razviti uslugu posudbe za starije osobe, slabije pokretne i nepokretne sugrađane tako što će im knjige i ostalu knjižnu građu dostavljati do kućnog praga.

U skladu s uputama Ministarstva kulture i medija Knjižnica će nastaviti pratiti posudbu radi poštivanja autorskih prava, a prikupljeni podatci slat će se za to nadležnoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

8.2. KNJIŽNIČNE USLUGE I PROGRAMI

Opseg usluga koje knjižnica pruža zavisi o tipu knjižnice i potrebama zajednice u kojoj djeluje. Sukladno tomu od stalnih usluga Knjižnica će osigurati:

- dostupnost korištenja knjižnične građe u slobodnom pristupu
- posudbu knjižnične građe
- informacijsko-referalne usluge
- pristup javno dostupnom knjižničnom katalogu na mreži
- pristup internetu i mrežnim izvorima informacija
- pristup bazama podataka
- korištenje računalne i informacijsko-komunikacijske opreme
- međuknjižničnu posudbu
- obrazovanje korisnika za korištenje knjižnice i knjižničnih usluga
- programe poticanja čitanja i razvoja čitateljske kulture
- programe informacijske i medijske pismenosti
- kulturno-animacijske i edukacijske programe i događanja
- pružanje obavijesti o radu knjižnice i knjižničnim uslugama u analognom i digitalnom obliku putem službenoga mrežnog mjesta knjižnice.

8.2.1. INFORMATIVNA I PROMOTIVNA DJELATNOST

Jedna od važnijih zadaća knjižnice je informirati korisnike i javnost o građi koju posjeduje te ju učiniti dostupnom za korištenje. Knjižnica je bitna sastavnica za slobodan pristup informacijama iz raznih izvora. Zadaća je još kompleksnija kada se zna da živimo u doba ogromne produkcije knjiga i drugih čitateljskih materijala te *poplave informacija* pa je stručnost knjižničara u prepoznavanju onog što je valjano, istinito i kvalitetno vrlo važna.

Knjižnica će stoga nastaviti s dobrom praksom diseminacije informacija o građi koju posjeduje i uslugama i programima te upućivati na druge izvore informacija putem:

- **informativne službe** za informativnim pultovima na svim odjelima
- **online kataloga** Knjižnice

- **biltena prinovljene građe** (kvartalno) i drugih tematskih biltena (prema priljevu građe)
- **službene mrežne stranice i društvenih mreža Facebook, Twitter i Instagram**
- **osobnog knjižničara** za korisnike kojima je potrebna posebna pomoć za uspješno iskorištavanje informacijskih izvora knjižnice kao i kontinuirano samostalno ostvarivanje svakodnevnih korisničkih potreba
- usluga **mKnjižnica** koja omogućuje korisnicima da putem svojih pametnih telefona, tableta i računala mogu imati uvid u stanje svoje korisničke mape, provjeriti što su čitali, rezervirati knjigu ili produžiti te mogućnost posudbe e-knjige
- projekta **Pitajte knjižničare** – zajedničke mrežne informacijske referalne službe više narodnih knjižnica u Hrvatskoj
- **EU info pulta** koji sadržava letke, brošure i ostale informacije o Europskoj uniji
- **javnih glasila** i ostalih medija (lokalnih i nacionalnih)
- **mrežnog portala narodnih knjižnica i Nacionalne i sveučilišne knjižnice** u Republici Hrvatskoj.

Knjižnica će između ostalog pružati usluge i provoditi aktivnosti:

- **organizirane posjete Knjižnici**, pojedinačne i grupne, s ciljem predstavljanja usluga i programa Knjižnice i radi poticanja na učlanjivanje i korištenje knjižnice. U *Mjesecu hrvatske knjige* provest će se akcije s ciljem promocije Knjižnice i poticanja korištenja knjižničnih usluga i programa među učenicima prvih razreda osnovnih i srednjih škola na području Bjelovara i okolice (*Đaci prvaci u knjižnici, Prvi u knjižnici, U prvi razred kroči i u bjelovarski bibliobus uskoči*).
- programe **Upoznaj svoju knjižnicu, Knjižnica u gostima i Knjižnica otvorenih vrata** kojom prilikom se djeca od vrtićke dobi, preko školaraca i studenata do odraslih upoznaju s radom Knjižnice te o načinu organizacije građe i korištenja kataloga kako bi se mogli snalaziti među policama i samostalno pronalaziti građu.
- **organizirane programe edukacije korisnika** svih dobi za korištenje stručnih i znanstvenih informacija online baza podataka, elektronskih kataloga i javnih online servisa kao što su e-građanin, Narodne novine i Vlada RH online te razvijanje vještina informacijske i informatičke pismenosti. (*6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija, SOS knjižničar, Osnove korištenja računala i pametnih telefona za početnike*)
- usluga **Torba puna knjiga** koja je namijenjena odgajateljicama i učiteljicama bjelovarskih vrtića i škola s knjižničnom građom za potrebe rada u grupi i razredu, a radi promicanja važnosti korištenja čitateljskih materijala i čitanja od rane dobi
- ažuriranje bibliografske baze podataka **Zavičajne zbirke Bjelovariana** na mrežnim mjestima Knjižnice
- **međuknjižničnu posudbu** putem koje će svojim korisnicima pribavljati građu i informacije drugih knjižnica i svoju građu davati na korištenje drugim knjižnicama
- usluga **U knjižnici do diplome** obuhvaća pretraživanje, organizaciju i ponudu stručne i znanstvene literature i informacija potrebnih za izradu ocjenskih radova. Ciljevi su: unapređenje informacijsko-referalne službe Knjižnice, podupiranje obrazovanja,

posebno visokog obrazovanja te znanstvenog i istraživačkog rada i stvaranje trajne baze za samostalno pronalaženje relevantnih informacija.

- popunjavati **hemeroteku** s izrecima iz dnevног i tjedног tiska koji se tiču Bjelovara
- osigurati dostupnim informacijama, servisne, turističke, rekreacijske, za zapošljavanje, socijalnu skrb i pomoć i slične, putem obavijesnog panoa
- sadržajno obogaćivati blog za odrasle ***Knjigom do zdravlja***
- usluga **Digitalizacija za zahtjev** - skeniranje i pružanje digitalne građe korisnicima knjižnice
- **Ijetni čitateljski izazov (Raz)otkrivanje stripa** koji se održava s ciljem populariziranja devete umjetnosti, poticanja odraslih korisnika na čitanje stripova i promocije zbirke stripova koja se nalazi na Odjelu za odrasle.
- povremeno anketirati korisnike o zadovoljstvu uslugama i programima Knjižnice i njihovim novim potrebama u odnosu na Knjižnicu kako bi na te iskazane potrebe mogla odgovoriti.

Promocijom usluga i djelatnosti Knjižnica može se dosegnuti veći broj korisnika i uspješnije zadovoljenje njihovih potreba. Tako će u promotivne svrhe:

- u lokalnim glasilima, portalima i drugim medijima davati informacije o novoj građi, događanjima u Knjižnici i važnijim aktivnostima iz njezina rada i nastaviti suradnju na predstavljanju novih knjiga u medijima: *Radio Terezija*, *Bjelovar.live*, *Bjelovarski list* i *043 Bjelovarski tjednik*.
- kontinuirano raditi na sadržaju i unaprjeđivanju službene mrežne stranice i društvenih mreža Knjižnice.

Najbolji promotori knjižnice su korisnici, pa se u 2023. planira provesti natječaj koji će motivirati i aktivirati korisnike za promoviranje Knjižnice **Instagram natječaj za fotografiju Knjižnice**. Pozvat će se korisnike da zaprate Instagram profil Knjižnice i fotografiraju knjižnične zgrade, bibliobus, prostor u knjižnici. Pristigle fotografije će se izložiti, a birat će se i najbolja koju će Knjižnica koristiti za promotivne svrhe.

8.2.2. KULTURNA, OBRAZOVNA I JAVNA DJELATNOST

8.2.2.1 PROGRAMI ZA DJECU I MLADE

Dječji odjel i igraonica namijenjen je djeci od najranije dobi života pa do kraja osmogodišnje škole, roditeljima, učiteljima, odgojiteljima i svima koji su svojim radom na bilo koji način povezani s djecom. Korisnicima osigurava pristup knjižničnoj građi za potrebe kulture, obrazovanja, cjeloživotnog učenja, informiranja, zabave i razonođe. Posebno je u svom radu okrenut promicanju važnosti čitanja od najranije dobi sudjelujući u poticanju

razvoja rane i obiteljske pismenosti. Također se velika pažnja polaže na korisnike s teškoćama u razvoju pa je dio programa usmjeren ka njihovom uključivanju u zajednicu. Nastavit će se provoditi i programi kojima se poboljšavaju vještine informacijske i medijske pismenosti kod djece i mladih jer su te vještine nužne za obrazovanje i kvalitetu života u novom obrazovnom i društvenom okruženju.

Korisnike Dječjeg odjela poticat će se na provođenje slobodnog vremena u Knjižnici koristeći društvene, didaktičke i računalne igre te druge raznovrsne zabavne i edukativne materijale i u tu svrhu uređeno je nekoliko kutića zajedničkog naziva ***KNJIGRAONICA***:

- ***Kutić stop dosada*** – sadrži izbor bojanki i enigmatskih materijala kao što su križaljke i kvizovi te veliki izbor kvalitetnih društvenih igara
- ***Računalna igraonica*** – korisnicima stoje na raspolaganju zanimljive i edukativne računalne igre koje mogu igrati na tri računala koja su izdvojena za tu namjenu. Na računalima mogu pretraživati internet radi obrazovanja i zabave
- ***Nintendo Wii U igraonica*** – korištenje igrače konzole namijenjena za igru i zabavu
- ***Tablet igraonica*** – mogućnost korištenja tableta u zabavne i obrazovne svrhe.

Za korisnike Dječjeg odjela osmišljene su i posebne usluge:

- ***Torba puna knjiga*** – stalna usluga Dječjeg odjela namijenjena odgajateljima, učiteljima i roditeljima (vrtički, školski i obiteljski set) kojom se želi potaknuti posudba raznovrsne građe s ciljem razvijanja kulture čitanja.
- ***Torba puna zabave*** – tematski setovi za posudbu koje čine odabrane knjige, AV građa i društvene igre za rođendanske i dječje zabave
- ***6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija*** – portal s informativno-obrazovnim sadržajem za usvajanje vještina informacijske pismenosti.

STALNI PROGRAMI DJEČJEG ODJELA :

- ***IGRAONICA*** – program posebno osmišljen za djecu predškolske dobi kojemu je temelj igra s ciljem stjecanja navika korištenja knjižničnih usluga i razvijanja kulture čitanja od rane dobi. U sklopu igraonica provodit će se razne aktivnosti u skladu s obljetnicama, godišnjicama i aktualnim događanjima važnim za djecu. Provodit će se svakodnevno u posebnim terminima raspoređenim po dobним i tematskim grupama:
 - ***Igraonica***
 - ***Prva igraonica***
 - ***Obiteljska igraonica***
 - ***Engleska igraonica***.

U Igraonici će se još provoditi niz povremenih i posebnih programa projekata kao potpora cijelovitom razvoju djeteta:

- ***Brojalice kroz pokret i glazbu*** - projekt u suradnji s *Glazbenom školom Vatroslava Lisinskog Bjelovar* čija tema je poticanje i motivacija djece

- predškolske dobi na igru, pokret te poticanje i razvoj ritma i motorike, psiholoških, socijalnih, kognitivnih sposobnosti, poticanje i razvoj pjevačkih, sviračkih i stvaralačkih sposobnosti
- ***Stihozbor*** - čitanje poezije i poticanje na kreativnost. U aktivnost je uključena lutka Draga koja uz animaciju sudjeluje u motiviranju djece da nauče predviđene stihove
 - ***Vau, Vau, priče*** - program čitanja priča će se realizirati u suradnji s Natašom Brekalo, mag.prim.educ., učiteljicom u III. OŠ Bjelovar i njenim terapijskim psom Lunom
 - **Pedijatar u gostima** – razgovori s roditeljima na različite teme vezane uz zdravlje i odgoj u grupama za bebe i malu djecu
 - **Znanost djeci** - projekt upoznavanja djece predškolskog uzrasta s raznim granama znanosti na njima prihvatljiv način putem pokusa, prezentacija, izložbi knjiga i slikovnica. Program se izvodi u suradnji sa stručnjacima određenog znanstvenog područja
 - **Mala zelena knjižnica** - pobrojati i dokumentirati sve ono što se radi na području ekologije, a središnje događanje će bit uz Dan Planeta Zemlje
 - **Maraton čitanja** u kojem sudjeluju roditelji djece polaznika Igraonice
- **ČITULJKO U BOLNICI** – za djecu koja se privremeno nalaze na liječenju na Odjelu za pedijatriju Opće bolnice Bjelovar s ciljem humanizacije bolničkog liječenja
 - **TELL ME MORE** – čitaonice na engleskom jeziku za djecu osnovnih škola
 - **UČlonica** - besplatne instrukcije kao pomoć u svladavanju gradiva matematike, fizike, kemije, hrvatskog i engleskog jezika i drugih predmeta za koje će korisnici iskazati potrebu
 - **SLUŠAM GOVORIM ČITAM** – program namijenjen djeci koja imaju teškoće u čitanju s ciljem razvijanja vještine čitanja pomoću verbotonalne metode koristeći elemente igre. Radionice će voditi stručna osoba – fonetičar rehabilitator
 - **GOVORIMO ZNAKOVNI** – radionice usvajanja vještine hrvatskog znakovnog jezika. Ostvarivat će se u suradnji s Udrugom osoba oštećenog sluha BBŽ
 - **GUTAČI KNJIGA : čitateljski klub Dječjeg odjela** – rasprave o knjigama u kojima sudjeluju djeca i mladi koji vole knjige i puno čitaju i žele dojmove o pročitanom podijeliti s drugima
 - **SPIKAONICA** – program za mlade koji se sastoji od predavanja i radionica tematski povezanih s određenim datumom ili događajem u mjesecu održavanja, a teme o kojima će bit govora aktualne su i primjerene njihovu uzrastu. U radionicama uz djecu sudjeluju i odrasli, stručnjaci tematskih područja
 - **ČITAM TI PRIČU** - program namijenjen osobama s intelektualnim teškoćama u suradnji s *Udrugom OSIT*. Između ostalog, obuhvaća prilagođeno čitanje jednostavnih tekstova, nakon kojih se posebnim strategijama i metodama sudionike dovodi do uživljavanja i razumijevanja
 - **ČITAM I U ČITANJU RASTEM** – istraživački projekt čiji ciljevi su: osvijestiti kod djece važnost čitanja i razvoj čitateljskih sposobnosti.

POVREMENI PROGRAMI DJEĆJEG ODJELA:

- **KNJIŽEVNI SUSRETI, PROMOCIJE KNJIGA I SUSRETI S ILUSTRATORIMA** radi popularizacije knjiga i čitanja i približavanja djeci svijeta knjige.. U 2023. planiraju se:
 - književni susreti s književnicima Slavkom Sobinom, Markom Jovanovcem, Marijanom Križanović, Sarah Stručić, Aljošem Vukovićem, Ivanom Šojat
 - promocija slikovnice *Zašto ptice pjevaju* Mile Elegović (uz Svjetski dan čitanja naglas u veljači)
 - za Međunarodni dan dječje knjige susret s autoricom Majom Šimleša i promocija njezinih slikovnica o žirafi Suli (uz Susret najčitatelja i sudionika u čitateljskom izazovu u travnju)
 - promocija slikovnica biblioteke *Prozor u svijet* Nakladničke kuće *Kreativna mreža*
 - susreti s nagrađenim autorima književnim nagradama *Mato Lovrak*, *Grigor Vitez* i *Anto Gardaš*.
 - promocija slikovnice *Abeceda hrvatskog znakovnog jezika* u izdanju Knjižnice (siječanj 2023.).
- **LEKTIRA KROZ IGRU** – obrada obavezne lektire na drugačiji način s ciljem približavanja i boljeg razumijevanja lektirnih djela
- **UPOZNAJ SVOJU KNJIŽNICU!** – organizirane grupne posjete vrtićke i školske djece s ciljem upoznavanja knjižnice. Pored upoznavanja s povijesti knjižnice, programa i načina rada, djeci se skreće pažnja i o važnosti čitanja
- **KNJIŽNICA U GOSTIMA** - program je kreiran za potrebe posjeta knjižnice vrtićima i osnovnim školam i drugima zainteresiranim. Prezentacijom o knjižničnom fondu i uslugama, pri tom koristeći primjere dobre prakse, potencijalni korisnici informirat će se o Knjižnici i nastojat će ih se motivirati na korištenje njezinih usluga i programa, kao i na čitanje
- **ČITULJČICE** – čitanje razvojnih priča za djecu predškolskog i nižeg školskog uzrasta. Nakon svake priče djeci će se ponuditi dodatne aktivnosti radi cjelokupnog doživljaja
- **ABECEDA UČENJA** – program je namijenjen učenicima osnovne škole koji žele poboljšati svoje tehnike učenja i za one koji imaju poteškoće s učenjem. Ciljevi programa su razviti vještine samokontrole, komunikacije, planiranja i organizacije, čitanja, pisanja i računanja (elementi informacijske pismenosti) te izgraditi samopouzdanje
- **6 VELIČANSTVENIH KORAKA DO ZNANJA I INFORMACIJA** – program usvajanja vještina informacijske pismenosti temeljen na istoimenom portalu
- **U SVIJETU DRUŠTVENIH MREŽA** – ciklus predavanja za učenike viših razreda osnovne škole sa sadržajima vezanim uz medijsku pismenost
- **RODITELJSKI SASTANAK U KNJIŽNICI/KNJIŽNIČAR NA RODITELJSKOM SASTANKU** – u dogovoru s odgajateljima, učiteljima i pedagozima s ciljem informiranja roditelja o važnosti njihove podrške djeci u poticanju čitanja i svim fazama opismenjavanja. Upoznavanje s osnovama rane, čitateljske, obiteljske, informacijske i knjižnične pismenosti

- **PETA U DJEČJOJ KNJIŽNICI** - program nastao u suradnji s Petom osnovnom školom Bjelovar za učenike s većim poteškoćama u razvoju. Osnovna karakteristika programa je uključivost jer će učenici s poteškoćama sudjelovati u aktivnostima zajedno s drugom djecom
- **PUTOVANJE PATULJKA PUTULJKA** – program se temelji na istoimenoj knjizi (Galinac, Višnjić Jevtić). Cilj programa je upoznavanje djece s drugim kulturama, narodima i državama Europe, te poticanje multikulturalnosti
- **HRVATSKA KULTURNA BAŠTINA** – program je namijenjen učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvim i drugim razredima srednjih škola. U programu je naglasak na kulturnim dobrima Hrvatske koja su upisana na UNESCO-ovu časnu listu
- **PREDAVANJA, TRIBINE, OKRUGLI STOLOVI** – namijenjeno širem krugu korisnika s ciljem informiranja i edukacije
- **KVIZOVI** – povodom Dana Grada Bjelovara *Bjelovar-putovanje kroz vrijeme* (rujan), Nacionalni kviz za poticanje čitanja (rujan/studeni), *Koliko čitam – koliko znam* (povremeno), kahoot kvizovi *Junaci Lovrakovih romana* (prigodno) i *Dječja prava* (listopad/studeni)
- **KAZALIŠNE PREDSTAVE** - profesionalne i amaterske za djecu i roditelje. Suradnja s Bjelovarskim kazalištem i voditeljima dramskih skupina osnovnih škola
- **ŽUDNJA ZA SLOBODOM**- interaktivna radionica koja se temelji na razgovoru o književnim likovima koji su se pronašli u vihoru rata. Program je prilagođen za učenike osmih razreda, u suradnji s učiteljicama hrvatskog jezika
- **BAJKOVITA ŠKRINJA PRIČA IVANE BRLIĆ-MAŽURANIĆ** - zabavno- edukativne radionice namijenjene učenicima četvrtih i šestih učenika osnovnih škola temeljene na liku i djelu Ivane Brlić Mažuranić
- **TJEDAN MULTIKULTURALNOSTI** - promicanje interesa i znanja o različitim kulturama te promicanje ravnopravnosti i međusobnog poštovanja putem radionica, brošure i svečanog otvorenja izložbe. Naglasak će biti na nacionalnim manjinama koje žive u našoj zajednici npr. Albanci, Romi, Česi, Mađari i dr. (svibanj)
- **PUT OKO SVIJETA ZA 45 MINUTA** - interaktivna radionica upoznavanja svjetskih metropola. Program je namijenjen djeci četvrtih i petih razreda osnovnih škola
- **ZELENE KNJIŽNICE / MALI KORACI** - ciklus eko radionica u suradnji s eko školama i eko vrtićima te organizacijama i udrugama koje se bave zaštitom i očuvanjem okoliša, odgovornim gospodarenjem otpada i sl.
- **BIBLIO VRTULJAK** - novi knjižnični inkluzivni program Dječjeg odjela i Odjela za odrasle koji će se provoditi od 2023. godine u suradnji s Udrugom OSIT. Cilj programa je uključivanje osoba s intelektualnim teškoćama u redovite programe knjižnice
- **TRŽNICA KNJIGA** – uz Europski tjedan knjige, tijekom svibnja prodavat će se otpisane knjige i druga građa s Dječjeg odjela po odgovarajućim cijenama
- **IZLOŽBE** – vezane uz blagdane, praznike, obljetnice, godišnjice i važne događaje. Za izložbe će se koristiti materijali i građa iz fonda Knjižnice, dječje likovno i literarno stvaralaštvo, radovi likovnih umjetnika, umjetnine, stari predmet i dr. Dio izložbi postavljaće se u suradnji s udrugama, ustanovama iz zajednice, likovnim umjetnicima

i pojedincima koji se umjetnošću bave iz hobija. Planirane izložbe u 2023.:

Veliki postav:

- **Marvelovi junaci** (siječanj)
- **Stop vršnjačkom nasilju uz Međunarodni dan ružičastih majica** (veljača)
- **Fantastičan svijet zmajeva** (ožujak)
- **Kukci** (travanj)
- **Multikulturalnost** (svibanj)
- **Umjetnik- to sam ja!** (lipanj)
- **Preporuke knjiga za ljetno čitanje** (srpanj i kolovoz)
- **Smiješak, čitaj mi!** (rujan)
- **Mostovi spajaju** (listopad)
- **Mjesec hrvatske knjige** (studenzi)
- **Božić je ...**(prosinac)

Mali postav:

- **Moj prvi portret** (siječanj)
- **Literatura za roditelje iz područja psihologije** (veljača)
- **Naše omiljene knjige** (ožujak)
- **Najčitatelji dječjeg odjela** (travanj)
- **Vatrogasci...požurite!** (svibanj)
- **Umjetnik, to sam ja!** (lipanj)
- **Hrvatski kraljevi** (srpanj)
- **Bogovi Olimpa** (kolovoz)
- **Bjelovaru s ljubavlju** (rujan)
- **Prozor u svijet** (listopad)
- **Humor u slikovnicama i dječjim romanima** (studenzi)
- **Novogodišnje odluke** (prosinac).

POSEBNI PROGRAMI I PROJEKTI DJEČJEG ODJELA:

- **PRAZNICI U KNJIŽNICI** (zimski, proljetni i ljetni) – namijenjeni djeci školskog uzrasta radi kvalitetnog provođenja slobodnog vremena u organiziranim aktivnostima u pozitivnom ozračju dječje knjižnice. (npr. zimske i proljetne radionice pod nazivom **Družionica 79** i ljetni tečajevi **Što znam ja, znat ćeš i ti!**)
- **ČITULJKOV ČITATELJSKI IZAZOV** - poticanje korisnika na čitanje iz užitka u slobodno vrijeme. Program je prijavljen na natječaj Ministarstva kulture i medija RH. (siječanj /travanj)
- **NAĐI KNJIGU!** – projekt snalaženja u knjižnici u obliku natjecanja za učenike petih razreda bjelovarskih osnovnih škola s ciljem usvajanja znanja i vještina knjižnične pismenosti. Realizirat će se u suradnji sa školskim knjižnicama (veljača)
- **DJECA DJECI** – scenski susreti u knjižnici uz Međunarodni dana dječjeg kazališta (ožujak)
- **DAN DJEČJE KNJIGE / SUSRET NAJČITATELJA DJEČJEG ODJELA!** – proglašenje najčitatelja i najčitanijih knjiga Dječjeg odjela u prethodnoj godini, te najuspješnijih na **Čituljkovom čitateljskom izazovu**. (2. travnja)
- **DAN / NOĆ KNJIGE** - aktivnosti povezane s knjigama i čitanjem (22./23. travnja)
- **UBERI PRIČU** – zabavni program za poticanje čitanja i razvijanja kulture čitanja u suradnji

s izdavačkom kućom *Mala zvona*. Namijenjen je učenicima prvih razreda kao podrška samostalnom čitanju. (svibanj)

- **OVCA U KUTIJI** – prznati međunarodni festival slikovnice dovodimo bjelovarskoj publici. Tijekom tri dana trajanja održalo bi se više radionica za djecu predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta s ciljem promocije kvalitetnih slikovnica. Program još uključuje izložbu ilustracija, stručnu tribinu te promociju slikovnica za odrasle. (svibanj)
- **VATROGASCI...POŽURITE!** - radionice i predavanja u suradnji s Vatrogasnom zajednicom grada Bjelovara (svibanj)
- **ČITAONICA-IGRAONICA** – aktivnost čitanja naglas u sklopu Bjelovarskog ljeta u suradnji s Društvom *Naša djeca* Bjelovar (srpanj/kolovoz)
- **DJEČJI TJEDAN** – niz animacijskih programa s naglaskom na dječja prava u suradnji s Društvom *Naša djeca* Bjelovar (listopad)
- **MJESEC HRVATSKE KNJIGE** – u skladu s određenom temom organizirat će se i provoditi razni programi za sve korisničke skupine Dječjeg odjela (listopad/studeni)
- **NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS** – organizacija i provedba gradske i županijske razine natjecanja učenika osnovnih škola u izražajnom čitanju na glas (listopad/studeni)
- **VOLI ME / NE VOLI ME** - program poticanja razvoja publike u kulturi u Republici Hrvatskoj za 2023.god. Putujuća izložba ilustracija i likovne radionice za djecu i mlade.

VIRTUALNI PROGRAMI koji će se provoditi u 2023. godini:

- **ČITULJKOVE VIRTUALNE ČITAONICE**
- **AUDIO PRIČE IZ KNJIŽNICE** - suradnja s dječjim vrtićima.

Aktivnosti kojima se podržavaju nacionalne i lokalne akcije i kampanje:

- **ČITAJ MI!** – nacionalna kampanja glasnog čitanja djeci od najranije dobi
- **ROĐENI ZA ČITANJE** – nacionalni program poticanja čitanja djeci od najranije dobi
- **I JA ŽELIM ČITATI!** – nacionalna kampanja za osobe s teškoćama u čitanju
- **ČITAM, DAM, SRETAN SAM – SVOJU KNJIGU DARUJ, TUĐE SRCE OBRADUJ!** – uz Međunarodni dan darivanja knjiga akcija darivanja slikovnica i knjiga kojima će se popunjavati već formirane čitateljske police u pedijatrijskim čekaonicama zdravstvenih ustanova
- **BESPLATNO ČLANSTVO ZA BEBE** – roditelji male djece do starosti jedne godine mogu ostvariti mogućnost besplatnog članstva za dijete kako bi i na taj način pridonijeli razvoju rane pismenosti
- **ĐACI PRVACI U KNJIŽNICI** – akcija poticanja učlanjivanja učenika prvih razreda. Provodit će se tijekom Mjeseca hrvatske knjige kada mogu ostvariti besplatnu godišnju članarinu
- **DAN DJEČJIH KNJIŽNICA** – podrška nacionalnoj inicijativi *Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež* HKD-a s ciljem popularizacije korištenja dječjih knjižnica (16. listopada).

8.2.2.2. PROGRAMI ZA ODRASLE

Knjižnica kao kulturno i informacijsko središte Bjelovara i okolice nastavit će i u narednom razdoblju s tradicijom okupljanja građana različitih struktura i potreba. Provodit će kulturno-obrazovne programe i animacijske aktivnosti za odrasle kao i posebne projekte vezane uz popularizaciju knjiga i čitanja, kao i svih sudionika uključenih u nastanak knjige uključujući Knjižnicu. Cilj ovakvih programa je kulturno bogaćenje, informiranje, i educiranje korisnika lokalne zajednice. Na taj način bogati se duhovni život i potiče osobni rast pojedinaca od čega ima koristi i cijela zajednica. Bitno je za istaknuti da će se posebna pažnja posvećivati društveno marginaliziranim skupinama u zajednici te će se raditi na njihovoj uključivosti u život zajednice.

Mnogi programi organizirat će se u suradnji s gradskim i županijskim ustanovama, poduzećima, društvima, udrugama i pojedincima što doprinosi jačanju veze Knjižnice sa zajednicom u kojoj djeluje i njezinoj boljoj vidljivosti u javnosti. Može se reći da su vanjski suradnici *dodata vrijednost* Knjižnice.

Neki od programa odvijat će se i izvan zgrade Knjižnice 'pod vedrim nebom' kao što su glavni gradski trg, parkovi i Korzo, te u srodnim ustanovama poput Gradskog muzeja Bjelovar, Bjelovarskog kazališta i sl. S nekim programima Knjižnica će sudjelovati u gradskim manifestacijama kao što su *Bjelovarsko kulturno ljeto* i *Sajam poslova*. U osmišljavanje i realizaciju programa pozivat uključivat će se i sami korisnici.

ANIMACIJSKI PROGRAMI:

- **TEDxNKPPBJELOVAR** - samoorganizirani događaj kojem je cilj zbližiti ljudi i omogućiti im dijeljenje iskustva u TED stilu. U planu je organiziranje jednog TEDx događaja s govorima uživo. Cilj je programa omogućiti dijeljenje novih i kreativnih ideja u zajednici. Nositelj aktivnosti je TEDx tim. Konferencija bi se održala u prvoj polovici 2023. godine. Poslana je prijava za sufinanciranje programa Ministarstvu kulture i medija RH
- **ZAZELENI SE** - Knjižnica će se i u 2023. godini priključiti *Zelenim knjižnicama*. U prostoru Odjela za odrasle nalazi se **KNJIŽNICA SJEMENA**. To je usluga razmjene cvjetnih i povrtnih sjemenki iz domaćeg i organskog uzgoja s ciljem čuvanja starinskih biljnih sorti prilagođenih lokalnim mikroklimatskim uvjetima, Tijekom godine povremeno će se organizirati predavanja i radionice s ciljem očuvanja bioraznolikosti, poticanja zelene pismenosti i održivog razvoja
- **VOLONTIRAJ U KNJIŽNICI!** – animiranje volontera za rad u programima u Knjižnici. Za provođenje određenog programa za koje se ukaže potreba za volonterima objavit će

se poziv u kojem se traže volonteri s određenim znanjima i vještinama. Knjižnica će izraditi bazu podataka zainteresiranih volontera kojima se može obratiti kod uvođenja i provedbe novih programa, osmisliti kampanju za promociju volontiranja u Knjižnici, te voditi evidenciju o volonterima i volontiranju

- **SABOLOVA STUDEN** - manifestacija kojom se stvara tradicija sjećanja na stvaralaštvo Željka Sabola i potiče se stvaranje novih umjetničkih djela te afirmiranje umjetnika u području književne, glazbene i likovne umjetnosti. Poslana je prijava za sufinanciranje programa Ministarstvu kulture i medija RH
- **KNJIŠKA AKADEMSKA ČETVRT** - program promicanja čitanja među studentskom populacijom koji se provodi u suradnji s Veleučilištem u Bjelovaru. Knjižničarka s Odjela za odrasle jednom tjedno, tijekom trajanja akademске godine, studentima računarstva prije početka predavanja predstavlja odabrane knjige
- **MENTALNO ZDRAVLJE** - formiranje tima (od tri osobe) i organizacija ciklusa radionica na temu mentalnog zdravlja. Svjetska zdravstvena organizacija definirala je mentalno zdravlje kao stanje dobrobiti u kojem pojedinac ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s normalnim životnim stresom, može raditi produktivno i plodno te je sposoban pridonositi zajednici. Teme predavanja: poremećaji prehrane, spavanja, strahovi, stres i dr..., a predavači bi bili klinički psiholozi, radni terapeuti i psihijatri
- **GLUMCI U KNJIŽNICI** – program u sklopu *BOK festa* kada će poznati hrvatski glumci glumiti knjižničare tj. okušati se u ulozi 'pravog' knjižničara pa će korisnicima preporučivati i posuđivati knjige i odgovarati na njihove informacijske upite (svibanj/lipanj)
- **ČITAJMO KLASIKE** – program za učenike srednjih škola s ciljem približavanja kanonskih tekstova i osvještavanja njihove vrijednosti te poticanje na samostalno čitanje takvih tekstova. Program će voditi prof. savjetnica Hrvatskog jezika na volonterskoj bazi i biti će besplatan za korisnike Knjižnice
- **ZAKLJUČANI U KNJIŽNICI** - program za mlade prema pravilima popularne igre *Escape room*. Zadatak igre je u ograničenom vremenu zajednički riješiti zagonetke i pronaći 'izgubljeni rukopis' Petra Preradovića.

PROGRAMI U KULTURI:

- **KNJIGOfore** - program će se provoditi s ciljem poticanja korisnika i ostalih sugrađana na čitanje knjiga, s posebnim naglaskom na čitanje knjiga iz suvremene hrvatske književnosti. Program je prethodnih godina sufinanciran od strane Ministarstva kulture i medija RH čemu se i dalje nadamo. U okviru ovog programa planiraju se pozvati:
 - **Ivana Šojat**, predstavljanje romana *Sama* (siječanj)
 - **Tihana Petrac Matijević**, predstavljanje knjige *Identitet* (veljača)
 - **Slađana Petrović**, predstavljanje knjige *Posljednji parobrod Vukovarom*
- **KNJIŽEVNI SUSRETI, PROMOCIJE KNJIGA, PUTOPISNA PREDAVANJA**
 - **TATJANA ŠAVORIĆ**, predstavljanje knjige *MOJA PLANINA* (uz Noć knjige)
 - **GLAZBENO-FILMSKA VEČER: KNJIGA POEZIJE BY MLADEN BURNAĆ** Program bi se sastojao od projekcije dokumentarno-glazbenog filma: 'Knjiga poezije'

(trajanje 45 min) i kantautorskog nastupa uz dvije gitare: Mladen Burnać i Damir Gönz (Noć knjige ili Mjesec hrvatske knjige 2023.).

- **DAVOR HRVOJ, predstavljanje knjige *ZAMRZNUTA GLAZBA*** (svibanj 2023. ili uz Međunarodni dana jazza 30.4., uz predstavljanje knjige može se postaviti i izložba fotografija)
- **predavanje povodom DANA VATROGASACA** za djecu, mlađe i odrasle o zanimljivostima povezanim uz vatrogastvo uz popratnu izložbu na temu vatrogastva. Program bi se održao u suradnji s JVP Bjelovar i VZG Bjelovara na Studijskom odjelu i prema dogovoru na Dječjem odjelu (svibanj 2023.)
- **DUŠAN BUĆAN I BORIS VELIČAN, putopisno predavanje *KONJIMA DO CRNOG MORA*** (svibanj)
- **MATE ŠKUGOR, predstavljanje knjige *GLAZBA ZA ŽEDNO UHO***, uz autora gost bi mogao biti Aleksandar Dragaš (druga polovica lipnja 2023., Bjelovarsko kulturno ljetno)
- **JOSIP GRBAC, predstavljanje knjige *HRVATSKI VREMENILOV: TEOLOŠKO-ETIČKA PROMIŠLJANJA O HRVATSKOJ ZBILJI*** (Mjesec hrvatske knjige 2023.)
- **MATKO ABRANIĆ, performans i promocija knjige *RECI MI RIJEČ I NAPISAT ĆU TI PJESMU*** (Mjesec hrvatske knjige 2023.)
- **MARTINA HAUTMAN MATIJAŠ** (Bjelovar) **putopisno predavanje** (Mjesec hrvatske knjige 2023.)
- **KREATIVNE RADIONICE**
 - **ŠARENİ DAN** – kreativne radionice za osobe treće životne dobi. Nastavak provedbe programa. Cilj programa je omogućiti starijim osobama kreativno provođenje slobodnog vremena u Knjižnici. Radionice će se održavaju jedanput mjesечно. Fokus u nadolazećem razdoblju bit će na radionicama – čipka na drot – koje će se provoditi u suradnji sa sekcijom za tradicijsko *tekstilno rukotvorstvo* HORKUD-a „Golub“
 - **TEČAJ FOTOGRAFIJE** – u suradnji s bjelovarskim fotografima osmisliti predavanje i radionicu o korištenju fotoaparata i savjetima kako poboljšati izgled fotografije. Nakon završetka radionice mogućnost izložbe u prostoru Knjižnice. Radionicu može provesti Vedran Tolić (objavio je knjigu o fotografiji *U vrtlogu vjenčanja*, 2020.)
 - **RADIONICA PISANJA HAIKU POEZIJE** – ciklus radionica pisanja haiku poezije koja stihovima priziva sklad, mjeru, vrijednost, jedinstvenost i cjelovitost, sveopću povezanost i sveprožimajuću skrivenu tajnu postojanja. Voditelj radionice Goran Gatalica
- **ČITATELJSKA GRUPA HORIZONT** - Grupa je namijenjena svim ljubiteljima knjige i čitanja koji s drugima žele razgovarati o onome što čitaju, a osobito za one koji najviše uživaju u fantastičnim žanrovima poput znanstvene i epske fantastike, alternativne povijesti, svemirskih opera, spekulativne i *cyberpunk* fikcije, distopijske proze, *steampunk* romana i mnogih drugih. Sastanci grupe održavaju se jednom mjesечно tijekom cijele godine
- **LIBRARY MUSIC SESSIONS** - cilj programa je aktivno uključivanje mladih u kreiranje kulturnog sadržaja grada Bjelovara. Na ovaj način u knjižnici se predstavljaju mlađi lokalni glazbenici i ciljana publika su upravo njihovi vršnjaci. Na ovaj način se povezuju mlađi, glazba i knjižnica u jedno

- **KULTURNI ČETVEROKUT** - program s ciljem promicanja kulturne baštine grada Bjelovara i okolice. Baštinske ustanove grada Bjelovara, Knjižnica, Arhiv i Muzej, među svojim zidovima čuvaju mnoge poznate i nepoznate činjenice važne za nastanak i razvoj grada. Raznim aktivnostima skrenula bi se pozornost na značaj baštinskih ustanova i otkrivali građanima vrijednu građu o kojoj skrbe

EDUKACIJSKI PROGRAMI:

- **SOS KNJIŽNIČAR** – besplatne edukcije korisnika osnovama korištenja informacijsko-komunikacijskih pomagala kao što su korištenje računala i pametnih telefona i besplatnih komunikacijskih platformi poput aplikacija Viber, WhatsApp, Zoom, Skype, Google duo, Facebook Live ili nekih drugih besplatno dostupnih aplikacija. SOS knjižničar obuhvaća i pomoći korisnicima na Studijskom odjelu korištenja usluga (sustava) e-Građani
- **BRZO I USPJEŠNO PISANJE ZAVRŠNIH I DIPLOMSKIH RADOVA - edukacija/radionica** koja uključuje odabir odgovarajuće kategorije rada (usvajanje sličnosti i razlika), hodogram pisanja rada (odabir teme, struktura rada, razrada pojedinih dijelova); najčešće pogreške; pravilno citiranje literature i dr. Edukacija je namijenjena studentima preddiplomskih, diplomskih i integriranih te poslijediplomskih studija. Edukacije su individualnog tipa i provodit će se na Studijskom odjelu
- **DANI MEDIJSKE PISMENOSTI** - projekt čiji je cilj osvijestiti javnost o važnosti medijske pismenosti i osigurati što većem broju građana, posebice djece i mladih, prilike za učenje o medijima. U dogовору са средnjим школама организирало би се предавање за ученике (travanj)
- **IZLOŽBE** - nastavak provedbe redovitog **izložbenog programa** Odjela za odrasle i Studijskog odjela. Organizacija i priprema izložbi na različite aktualne teme i u okviru tradicionalnih programa *Krea(r)tiva* i *Grad i njegovi ljudi*. U planu je i čitav niz manjih izložbi koje će tijekom godine biti postavljane u matičnoj zgradi vezano uz obljetnice književnika, ilustratora, značajnih osoba te obilježavanje međunarodnih dana kao što su Svjetski dan smijeha, Svjetski dan radija, Međunarodni dan glazbe, Svjetski dan turizma i dr.
 - **Krea(r)tiva** - program za mlade s ciljem pružanja podrške, poticanja kreativnosti i aktivnog uključivanja mladih u kulturnu scenu Bjelovara. Knjižnica ovim programom mladim umjetnicima i umjetnicima s formalnim obrazovanjem, kao i amaterima pruža prostor za predstavljanje, stručnu podršku i vidljivost u medijima i društvenim mrežama Knjižnice
 - **Grad i njegovi ljudi** - u suradnji s Likovnim udruženjem Bjelovar i Galerijom Bjelovar tijekom godine organiziralo bi se nekoliko izložbi kojima bi se predstavljala djela lokalnih likovnih umjetnika. Cilj programa je pružiti umjetnicima prostor za izlaganje i predstavljanje široj javnosti i medijima

Kroz cijelu knjižnicu:

- **Grad i njegovi ljudi : Željko Škara** (9. siječnja – 9. veljače 2023.)
- **Grad i njegovi ljudi : Matko Antolić**

Prizemlje:

- **Kućni ljubimci djelatnika Knjižnice** (10. veljače – 10. ožujka 2023)
- **Izložba zidnjaka** - zidnjaci ili zidne krpe izvezene su bijele platnene tkanine različitih motiva i poruka. Uglavnom su svoje mjesto nalazile u kuhinjama uz štednjake, kada su se otvorena ognjišta zamjenjivala zatvorenim pećima. U suradnji s HORKUD-om „Golub“ i ostalim udrugama, organizirala bi se izložba zidnjaka s područja grada Bjelovara. Na izložbi bi bili prikazani zidnjaci iz hrvatske povijest, ali i ostalih nacionalnih manjina s područja Bjelovara s čime se prikazala multikulturalnost, tehnika i njezino očuvanje i kulturna baština.

Odjel za odrasle:

- **2. Izložba pisanica** (22. veljače – 6. travnja 2023.) - u suradnji s HORKUD-om „Golub“ i ostalim udrugama unutar grada i županije
- **Suncobran za dvoje (Grad i njegovi ljudi)** (10. veljače – 10. ožujka 2023.)

Studijski odjel:

- **Enciklopedistika (9.2.)**
- **Seljačka buna Matije Gupca : 450. godišnjica**
- **Zelene knjižnice**

Ideje za male i velike izložbe:

- 14.1. Antun Nemčić, 210 g. rođenja
- 31.1. Norman Mailer, 100 g. rođenja
- 10.2. Matko Peić, 100 g. rođenja
- 2.3. Marija Jurić Zagorka, 150 g. rođenja
- 10.4. Đuro Sudeta, 120 g. rođenja
- 30.4. Međunarodni dan jazza
- 23.5. Ante Starčević, 200 g. rođenja
- 13.6. Antun Gustav Matoš, 150 g. rođenja
- 23.7. Raymond Chandler, 135 g. rođenja
- 15.8. Ivan Meštrović, 140 g. rođenja
- 1.9. Dinko Šimunović, 150 g. rođenja
- 15.10. Italo Calvino, 100 g. rođenja
- 18.11. Antun Branko Šimić, 125 g. rođenja
- 21.12. Blagoje Bersa, 150 g. rođenja.

Knjižnica će se uključiti u nacionalne i lokalne programe **Tjedan cjeloživotnog učenja i Dan grada Bjelovara**, a pojačane kulturne aktivnosti planiraju se tijekom nacionalnih manifestacija kao što su **Dan hrvatskih knjižnica**, **Noć knjige** i **Mjesec hrvatske knjige** te lokalnih **BOK fest**, **Terezijana** i **Bjelovarsko kulturno ljeto**.

8.2.3. BIBLIOBUSNA SLUŽBA

U 2023. godini Bibliobusna služba nastavit će raditi na poticanju čitanja za sve dobne skupine svojih korisnika. Za predškolski uzrast nabavljat će se građa primjerena za razvoj rane pismenosti te će se nastaviti i s programom čitanja slikovnica po osobnom izboru djece na

stajalištima pod nazivom ***Teta, pročitaj i moju!***. Također će se pratiti potrebe odgajatelja vezane uz obradu tema iz njihovog programa te nadopunjavati fond u skladu s tim.

Dosadašnja nabava fonda za djecu školskog uzrasta u velikoj mjeri prati i zadovoljava njihove informacijske potrebe te će se i u narednoj godini osluškivati njihove potrebe i prema tome formirati nabavu. O novitetima u fondu redovito će se informirati korisnike putem tiskanih biltena, službene mrežne stranice Knjižnice te društvene mreže Facebook *Bibliobus Bjelovar*. U suradnji s nastavnicima i učenicima će se održavati prezentacije raznih tema kao što su upoznavanje s referentnom građom, obrade zadanih tema, obilježavanje važnih datuma i sl. Nastavit će se s novom uslugom posudbe dječjih igračaka i društvenih igara koje potiču socijalizaciju i kreativnost te će se nastaviti s nabavom istih po preporuci odgojitelja i pedagoga. Na stajalištima Bibliobusa organizirat će se susreti s dječjim piscima, promocije knjiga, predavanja i druga događanja, a u *Mjesecu hrvatske knjige*, već tradicionalno organizirat će se predstava za djecu, najbrojnije korisnike Bibliobusa. Budući je EU Komisija 2023. godinu proglašila *Europskom godinom vještina* nastojat će se izborom građe i informiranjem korisnika poticati cjeloživotno obrazovanje bilo ono formalno ili neformalno. Isto tako i nadalje će se poticati korisnike na uključivanje u razne aktivnosti poticanja čitanja kao sudjelovanje na kvizovima, čitateljskim klubovima i sl. Na stajalištima Bibliobusa u osnovnim školama nastavit će se organizirati STEM radionice temeljene na micro:bit kompletima i njihovim dodatcima iz fonda Pokretne knjižnice.

Bibliobusna služba će nastaviti provoditi niz aktivnosti predviđenih projektom ***Moja putujuća knjižnica***. U okviru projekta u svibnju 2023. se očekuje isporuka novog bibliobusnog vozila koje će omogućiti neometan nastavak pružanja usluga bibliobusne službe. Iznajmljeni prostor za spremište Bibliobusne službe i ured djelatnika ne zadovoljavaju knjižnične standarde, a kako ne postoji ni osiguran parkirani prostor (niti garaža) za bibliobusne vozilo u 2023. godini je potrebno iznaći adekvatno rješenje oba problema. Idealno bi bilo kada bi spremište, ured i garaža bili na jednoj lokaciji.

Djelatnici Bibliobusne službe planiraju sudjelovati na 16. okruglom stolu o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 10. festivalu hrvatskih bibliobusa u Splitu kojim će se obilježiti i Dan hrvatskih bibliobusa (9. lipnja).

8.2.4. PODRUČNA KNJIŽNICA NOVA RAČA

Područna knjižnica Nova Rača djeluje od 1996. godine u obnovljenom i uređenom prostoru s čitaonicom, dječjim odjelom i kutkom za predškolce u zgradu Općine u samom središtu mjesta. Fond Područne knjižnice temeljen je na potrebama i interesima korisnika od predškolske i osnovnoškolske dobi do korisnika treće životne dobi, stanovnika Nove Rače i okolnih mjesta. U 2023. godini nastaviti će se provoditi ista nabavna politika i popunjavati fond prema istim kriterijima.

U 2023. godini Područna knjižnica planira provesti programe:

- ***IGRAONICA*** – redovni tjedni program za djecu predškolskog uzrasta u okviru kojih će se napraviti nekoliko prigodnih priredbi kao i druženje djece i odraslih kroz zajedničke aktivnosti. Posebno će se organizirati prigodne priredbe kao što je Božićna i uz Majčin dan, izlet u Lovrakov centar, te sudjelovanje na foto natječaju Gradske knjižnice i čitaonice Đakovo u Mjesecu hrvatske knjige
- ***NAŠA MALA KNJIŽNICA*** – radionice i aktivnosti vezane uz obljetnice i prigodne datume kao što su Svjetski dan smijeha, Dan zdravlja, Valentinovo, Dan materinskog jezika, Esperanto i dr.
- ***TEMATSKE RADIONICE UZ ŠKOLSKE PROJEKTE*** za učenike Osnovne škole *Ivan vitez Trnski* Nova Rača koje se provode u suradnji s Područnom knjižnicom (šk. god. 2022./2023. – Europske vrijednosti, šk. god. 2023./2024.)
- ***LEKTIRA NA DRUGAČIJI NAČIN*** – u suradnji s nastavnicima razredne i predmetne nastave Osnovne škole *Ivan vitez Trnski* Nova Rača nastaviti će se suradnja kroz održavanje 24 lektirne radionice
- ***KNJIŽEVNI SUSRETI*** - u suradnji s Dječjim odjelom i školskom knjižnicom OŠ *Ivan vitez Trnski Nova Rača*.
- ***NOĆ KNJIGE*** – aktivnosti povezane uz zadani temu
- ***MJESEC HRVATSKE KNJIGE*** - aktivnosti povezane uz zadani temu.

Nastaviti će se dobra suradnja s Osnovnom školom *Ivan vitez Trnski* Nova Rača i posebno sa školskom knjižnicom koje su glavni pokretači kulturnih događanja u Općini i Općinom Nova Rača s načelnikom te ostalim zainteresiranim ustanovama (posebno s područja odgoja i obrazovanja), organizacijama i udružama (npr. obiteljska poljoprivredna gospodarstva) i onima koji brinu o kulturno-zavičajnoj baštini kao što su folklorna društva.

9. DJELATNOST ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE

Županijska matična razvojna služba djeluje pri Knjižnici u skladu s Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/2021). Plan rada temelji se na temeljnim i razvojnim poslovima.

Temeljni poslovi obuhvaćaju neposredan nadzor narodnih i školskih knjižnica na području Bjelovarsko-bilogorske županije te pomaganje stručnog rada knjižničara. Bjelovarska matična služba nadzire pet narodnih/općinskih knjižnica, trideset devet školskih knjižnica osnovnih i srednjih škola na području BBŽ i rad jedne bibliobusne službe. Cilj nadzora i pomaganja je ujednačavanje poslovanja svih knjižnica u skladu sa standardima. O svim zapažanjima, kao i do sada, slat će se izvješća nadležnim i stručnim tijelima: Ministarstvu kulture i medija RH, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH, Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te Županiji i osnivačima knjižnica.

Razvojni poslovi matične službe obuhvaćaju izradu dugoročnog plana svoga rada i vizije razvoja pojedinih knjižnica kao i izgradnje mreže knjižnica. Valja istaknuti problem kako su vizija i stvarnost u raskoraku pa se planovi ne ostvaruju predviđenim tempom. Ima više razloga od kojih je najveći ekonomsko stanje i gospodarske prilike u državi, posebno u županiji. U idućem razdoblju trebalo bi intenzivirati razgovore svih sudionika koji odlučuju o razvoju knjižnica kako bi se započelo sa stvaranjem mreža ograna knjižnica s ciljem dostupnosti knjiga i druge knjižnične građe svim stanovnicima županije.

Županijska matična razvojna služba u 2023. obavlјat će ove poslove:

TEMELJNI POSLOVI:

- redovito godišnje prikupljanje statističkih podataka i praćenje rada narodnih i školskih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije te prikupljanje podataka o stupnju ostvarenja standarda
- stručna pomoć i upute kod revizija u knjižnicama te u pitanjima obrade građe
- prisustvovanje stručnim sastancima stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi
- organizacija stručnih sastanaka ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica BBŽ
- kontrola i pomoć kod popunjavanja podataka u Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica
- unaprjeđenje stručnog rada knjižničara kroz savjetodavnu stručnu pomoć
- stručni nadzori u 5 narodnih knjižnica i 22 školske (18 OŠ i 4 SŠ)

- izvještavanje nadležnih službi (Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar) o stanju u knjižnicama i ostvarenim rezultatima rada
- u okviru edukacije i stručnog usavršavanja organizacija 2 webinara/radionice u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara
- prema potrebi održavanje edukacije za knjižničare početnike (pripravnike)

RAZVOJNI POSLOVI:

- provođenje aktivnosti k dalnjem razvoju mreže knjižničnih usluga u županiji (otvaranje općinskih bibliobusnih stajališta u općinama koje su dio provedbe Strategije razvoja Većeg urbanog područja Bjelovar) u skladu sa zakonskim obvezama
- utvrđivanje stanja knjižnice u Domu učenika srednjih škola Bjelovar
- izrada akcijskih planova za unapređenje i daljnji razvoj županijske knjižnične mreže
- suradnja s drugim matičnim knjižnicama i drugim ustanovama u županiji koje djeluju na području knjižničarstva
- poticanje narodnih i školskih knjižnica na dostizanje pojedinih Standarda u pogledu prostora, opreme i drugih segmenata djelatnosti.

OSTALI POSLOVI:

- organizacija **19. susreta najčitatelja narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije** za 2022. godinu uz *Dan hrvatske knjige* (Hrvatska knjižnica i čitaonica „Đ. Sudeta“ Garešnica, travanj, 2022.)
- sudjelovanje u organizaciji programa **Zazeleni se** kojim će se Knjižnica u 2023. godini promovirati kao zelena knjižnica (kroz godinu)
- sudjelovanje na stručnim skupovima u cilju predstavljanja i promocije Knjižnice i njenih programa
- uređivanje Zbornika radova sa Stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem *Vidljivost narodne knjižnice u lokalnoj zajednici*.

10. SURADNJA I PARTNERSTVA

Knjižnica će nastaviti razvijati dobre suradničke odnose unutar lokalne zajednice i šire. Surađivat će s osnivačem, Gradom Bjelovarom, posebno vezano uz praćenje i poštivanje zakonskih regulativa i ostvarivanje prava i izvršavanje dužnosti na području knjižničarske djelatnosti kao i s Bjelovarsko-bilogorskom županijom. Planirana je i suradnja s mnogim ustanovama, poduzećima, organizacijama, društvima, udrugama i pojedincima s područja grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, posebno s područja kulture (Gradski muzej Bjelovar, Državni arhiv u Bjelovaru, Kulturni i multimedijalni centar, Centar za cjeloživotno obrazovanje i kulturu Bjelovar i dr.) i odgoja i obrazovanja (vrtići i škole) uz čiju će se pomoći i

podršku realizirati brojni programi Knjižnice. Te suradnje doprinijet će čvršćoj povezanosti u lokalnoj zajednici između svih subjekata i podizanju kvalitete usluga korisnicima i ostalim građanima. Na nacionalnoj razini Knjižnica će nastaviti surađivati s Ministarstvom kulture i medija RH te krovnom ustanovom Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

Sa svim zainteresiranim Knjižnica će sklapati suradničke i partnerske ugovore.

11. ZAKLJUČAK

Program Knjižnice temeljen je na tradicionalnim vrijednostima, ali i zahtjevima suvremenog društva usmjerenog na nove informacijsko-komunikacijske tehnologije. Osnovna djelatnost Knjižnice bit će kulturne i obrazovne aktivnosti s ciljem promicanja globalnih, nacionalnih i zavičajnih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih vrijednosti, te omogućavanje dostupnosti informacija i znanja na svim medijima za potrebe kulturnog razvoja, obrazovanja, cjeloživotnog učenja i rekreacije.

„Na bogatoj povijesti gradimo suvremenu knjižnicu za lokalnu zajednicu.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.)

Knjižnica će pratiti svjetske i nacionalne smjernice i trendove u knjižničarstvu pa će u skladu s tim organizirati događanja koja će privlačiti korisnike te ih poticati na druženje i dijeljenje ideja i informacija u skladu s politikom zelene knjižnice i održivog razvoja te knjižnice kao *trećeg životnog prostora*. Knjižnica će nastaviti djelovati kao polivalentno središte u svojoj zajednici i kao takva svojim će korisnicima nuditi raznovrsne sadržaje s naglaskom na raznim oblicima primjene novih tehnologija u ostvarivanju tradicionalnih zadaća narodnih knjižnica, na razvoju usluga za ranjive skupine građana i njegovanja multikulturalnosti, na radu s djecom i mladima i na aktivnostima usmjerenima na održivi razvoj.

Stremit će se ispunjavanju ciljeva glavnih strateških smjernica *Knjižnica uvijek i za sve, Čitanjem rastem, Knjižnica u centru i Jača knjižnica za snažniju zajednicu*.

Predloženi Program realizirat će se u skladu s finansijskim, kadrovskim i prostornim mogućnostima uz maksimalno zalaganje djelatnika i odgovorno trošenje finansijskih sredstava.

Donijet na 40. sjednici Upravnog vijeća Knjižnice 22. 12. 2022.

Klasa: 612-04/20-01
Ur.broj: 2103/01-12-01-22-131

Ravnateljica:
Vjeruška Štivić, viša knjižničarka

(Štivić)

Predsjednica Upravnog vijeća:
Irena Rašo, knjižničarska suradnica

(Rašo)